

Arbets- och Referensgruppen för Endokrinologi

Nr 67

2010

Hormonbehandling i klimakteriet

Redaktionsgrupp:

Marie Bixo Institutionen för klinisk vetenskap, obstetrik och gynekologi, Umeå universitet
Angelica Lindén Hirschberg Kvinnokliniken, Karolinska universitetssjukhuset sjukhuset, Solna
Kerstin Nilsson Kvinnokliniken, Universitetssjukhuset, Örebro
Inger Sundström Poromaa Institutionen för kvinnors och barns hälsa, Uppsala universitet

Författare:

Lotta Andréén Kvinnokliniken, Länsjukhuset Sundsvall-Härnösand
Ingrid Bergström Osteoporoscentrum, Kvinnohälsan, Karolinska universitetssjukhuset, Huddinge
Angelique Flöter Rådestad Kvinnokliniken, Karolinska universitetssjukhuset, Solna
Jessica Frisk Kirurgkliniken, Vrinnevisjukhuset, Norrköping
Mats Hammar Kvinnokliniken, Universitetssjukhuset i Linköping
Eva Hardmeier Ultragyn, Läkarhuset Odenplan, Stockholm
Pia Hedberg Kvinnohälsan, Frösön
Ewa Hellberg Gynekologiskt Centrum, Norrköping
Per Holmqvist Kvinnokliniken, Länsjukhuset Sundsvall-Härnösand
Eva Innala Kvinnokliniken, Norrlands universitets sjukhus, Umeå
Lotta Lindh-Åstrand Kvinnokliniken, Universitetssjukhuset i Linköping
Caroline Lindholm Gynmottagningen Jakobsberg, Järfälla
Annika Lundgren Cronsioe Gynekologkliniken i Stockholm
Eva Lundström Kvinnokliniken, Karolinska universitetssjukhuset, Solna
Tord Naessen Institutionen för kvinnors och barns hälsa, Uppsala universitet
Sabine Naessen Kvinnokliniken, Karolinska universitetssjukhuset, Solna
Elizabeth Nedstrand Kvinnokliniken Universitetssjukhuset i Linköping
Lars-Åke Mattson Kvinnokliniken, SU/Östra sjukhuset, Göteborg
Viveca Odling Läkemiddelsverket
Göran Samsioe Kvinnokliniken, Universitetssjukhuset i Lund
Bo von Schoultz Kvinnokliniken, Karolinska universitetssjukhuset, Solna
Anna-Clara Spetz Kvinnokliniken, Universitetssjukhuset i Linköping
Jan Wesström Kvinnokliniken, Falu lasarett
Inga Wihman Fröding Kvinnokliniken, Södertälje sjukhus

Redaktör: ARGUS Ulf Högberg, Kvinnokliniken, Norrlands Universitetssjukhus, Umeå
Layout: Moniqa Frisell
Tryck: Elanders AB

Innehåll

Förord	5
Förkortningar och förklaringar	6
Allmänna riktlinjer	8
1. Hormonbehandling under klimakteriet	11
2. Symtom i klimakteriet	16
3. Svettningar och vallningar – vanliga men vad beror de på?.....	21
4. Hormonell behandling av vasomotorsymtom	26
5. Annan farmakologisk (icke-hormonell) behandling för vasomotorsymtom	34
6. Komplementära alternativa behandlingar för vasomotorsymtom.....	38
7. Växtbaserade läkemedel, naturläkemedel och kosttillskott vid klimakteriebesvär..	41
8. Östrogenbehandling vid urogenitala symtom.....	43
9. Hormonsubstitution vid prematur ovariell insufficiens	48
10. Testosteronbehandling till kvinnor	53
11. Hormonbehandling efter menopaus – effekter på benmassa och frakturnrisk.....	59
12. HRT vid annan kronisk sjukdom	64
13. HRT och hjärtkärlrisk	71
14. Hormonbehandling och bröstcancer.....	75
15. HRT och effekter på humör och kognition.....	81
16. Gestagena biverkningar och blödningsrubbnings vid HRT	84